

Sensibilitzar després de cooperar

Totes les fases dels projectes de cooperació resulten importants, des de l'anàlisi del context, el disseny, l'execució i l'avaluació, però no són menys rellevants les fases de visualització i sensibilització, un cop s'ha executat un projecte.

JESÚS MARCO*

La **visualització** és una eina valuosa per a l'entitat promotora –ja sigui una associació, fundació o ONG– per donar a conèixer els resultats obtinguts i una manera de justificar els mitjans emprats. És important també per a les administracions, les entitats donants i per a la ciutadania en general, per una qüestió de transparència i credibilitat. Les empreses que han dedicat recursos per donar suport a qualsevol iniciativa en cooperació necessiten comprovar que el projecte s'ha realitzat amb l'efectivitat prevista en els objectius. Així, juntament amb els informes o les

memòries, caldrà mostrar-ho a la societat mitjançant reportatges publicitaris, articles, exposicions audiovisuals o pels recursos d'internet. És el retorn que espera l'espònsor, ja sigui per la repercussió publicitària, per un prestigi en donar suport a projectes solidaris o pels interessos altruistes (o no) que posseïa l'entitat en fer l'aportació solidària.

Una altra vessant de la visualització, aquest cop amb una component educativa té a veure amb les campanyes de **sensibilització**. Se solen fer als ajuntaments, o a les seues socials de les entitats o en les fires, adreçades a la

població en general, els actes de promoció de la cooperació al desenvolupament. Altres accions realitzades prenen la forma de proposta pedagògica en centres educatius, escoles, instituts o universitats; podriem dir que esdevindran possiblement les accions més efectives quant a la sensibilització de les noves generacions que representen el futur, en mostrar el camí a una possible mobilització individual o col·lectiva i, en definitiva, a proporcionar continuïtat a les tasques solidàries.

Personalment, en aquesta fase he rebut unes sensacions fantàstiques. De les 39 ocasions en què he tingut oportunitat de presentar l'exposició del projecte, 7 han estat en ajuntaments, 15 en centres escolars, 8 en instituts, 2 en universitats, 2 en centres penitenciaris, 2 en comunitats religioses i 3 en associacions de veïns. I la veritat és que, generalment, les imatges i el relat no solen deixar indiferent ningú. Heus aquí algunes de les anècdotes que m'han passat:

- **A l'institut.** En un institut el professor em va avisar que seria un públic d'uns 150 joves i que alguns d'ells eren una mica conflictius, però que de totes formes hi hauria alguns professors i tutors per intentar posar ordre si no estaven atents... Doncs bé, va ser una hora i mitja d'atenció sense parpellejar... No va haver-hi cap problema; ben al contrari, van tenir una actitud molt receptiva. Com que a l'institut s'impatrien els mòduls d'activitat física al medi natural, arran de la xerrada es va confeccionar un projecte de pràctiques en què es faria una expedició per visitar un país del sud, que en aquest cas era el Marroc. Igualment, vaig rebre alguns correus en què els joves em van manifestar la seua intenció d'iniciar-se en el món de la cooperació internacional fent accions relacionades amb l'esport. Això, realment et dona una satisfacció personal justificada.

- **Amb religioses.** Les dues vegades que vaig presentar les accions a una comunitat de religioses que treballa en diferents països, em va sorprendre que persones que han dedicat la seua vida a ajudar els altres, estiguessin absortes en el relat (suposo que en veure els resultats i pels

mitjans emprats). Encara que els objectius del nostre projecte eren diferents dels de la seva congregació, sens dubte, l'empatia que genera la cooperació internacional i l'ajuda humanitària va crear un ambient molt i molt proper.

• **A la presó.** En un centre penitenciari on vaig impartir un curs d'iniciació a tècnics esportius, vaig poder fer una presentació curta però intensa i emotiva en què els interns, les persones que *a priori* ho tenen més malament per la seva privació de llibertat, van poder comprovar que hi ha països que no tenen absolutament cap mitjà, cap recurs, i que malgrat això no perden l'esperança, mostren la seva millor imatge amb l'esbós de la felicitat i aprofiten de bon grat els beneficis de l'esport i les aportacions es poden fer des del Nord...

Entre l'anecdòtic, les accions realitzades a centres escolars són les que generalment m'han deixat més reflexiu. És on veritablement es comprova si les accions de sensibilització poden arribar a ser efectives amb vista al futur. Són molts els centres on el professorat ha inclòs, d'una forma àmplia i efectiva, als continguts curriculars matèria d'interculturalitat o solidaritat; això facilita molt la marxa de l'activitat, ja que els alumnes ja vénen a escoltar amb una predisposició positiva. Tant és així que sempre he sortit gratament sorprès de les inquietuds que mostra la quitxalla i de l'impacte que els causa veure altres

formes de vida, de cultura i de costums.

Les preguntes més habituals solen ser sobre la malaltia, la família, la religió, el menjar o les condicions de vida... Els sorprenen alguns trets culturals, com la creença en els genis o les supersticions, i pràcticament sempre em pregunten sobre les emocions. Penso en el fet que en quasi totes les fotos els nens i nenes surten amb una rialla a la boca... On són més feliços els nens: allí o aquí?... Entre la bateria de preguntes que rebo: a què juguen?, què fan per passar-s'ho bé?, com és que els toca treballar al camp i a la casa sent petits?... Com s'ho fan per córrer tant sense sabates ni bambes? Com és que són tan hàbils i aprenen tan ràpid els esports?... i altres curiositats del tipus... no els fa fàstic menjar amb la mà i sobretot utilitzar l'altra mà com a paper de vàter?...

Una de les preguntes que em va sorprendre per la profunditat i la intenció va ser la d'una nena de 10 anys que em va preguntar: "Tu vas anar allà a ensenyar coses, a ajudar, però què has après tu?, què te n'has endut?..." Em va fer pensar uns segons i li vaig contestar...: "Mira, allí, vaig aprendre a *no necessitar*... Res no tens: no tens comoditats, ni el que nosaltres considerem *els mínims*, però t'acostumes a fer com ells, a ser feliç amb el que poseeixes, aprens a valorar el sentiment de família i a gaudir de les coses petites..."

"Hi tornaràs?", m'acaben preguntant... I la resposta: "Definitivament, sí".

D'aquestes accions vull pensar que ha quedat alguna llavor, i només per això ja val la pena fer aquestes accions de sensibilització.

Xarxes solidàries

- Si vols llegir més anècdotes, el meu blog és: <http://www.cooperantebajakunda.blogspot.com.es/>
- Twitter. Per a notícies relacionades amb l'esport i la cooperació: <https://twitter.com/YDeporte>
- I també a Facebook: <http://www.facebook.com/pages/Deporte-y-cooperaci%C3%B3n/465652466812675>

* Jesús Marco, col·legiat 9351.